

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι Δρ. 8
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. Χρ. 10

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἡ αἵτησις ἀπευσθύνεται :

Διεύθυνσιν Φωνῆς τῆς Ἡπείρου
Ἀ θ ῆ ν α ς

ΕΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

γίνονται δεκταὶ μέχρι προσεχούς Σηθρίου 1897· καὶ
ὑποφύλλου οἱ αἰτοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομητὰ νὰ
ἀποστέλλωσι συνδρομὴν διὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διὰ-
στημα μόνον.

Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εἶνε τὸ μόνον Ἡπειρω-
τικὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀπὸ πενταετίας συνηγορεῖ
ὑπὲρ τῶν Ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἀ-
πανταχοῦ διεσπαρμένων Ἡπειρωτῶν.

Πολλὸς ἠγέρθη θόρυβος κατὰ τὴν λή-
ξασαν ἐβδομάδα περὶ δηλώ-
σεώς τινος τῆν ἐποιήσατο ὁ στρατηγὸς Σμολέν-
σκις πρὸς ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν φιλοπολέμων ἥτις
μετέβη νὰ προσφωνήσῃ αὐτῷ τὸ ὡς εὖ παρέστη
καὶ ἐρωτήσῃ τὴν γνώμην του περὶ τῆς ἐξικο-
λουθήσεως τοῦ πολέμου. Ἀφοῦ παρεξηγήθησαν
οἱ λόγοι τοῦ στρατηγοῦ, ἠναγκάσθη οὗτος νὰ
προβῇ εἰς δῆλωσιν διὰ τῆς ὁποίας ἐκήρυττεν
ὅτι ἵνα συνεχισθῇ ὁ πόλεμος πρέπει νὰ ζητῇ
τοῦτον ὁλόκληρον τὸ ἔθνος. Εἴτε τὸ ἐν εἴτε τὸ
ἕτερον συμβῇ ἐκ τῶν λόγων τοῦ στρατηγοῦ ἀ-
ριδῆλως καταφαίνεται ὅτι ἡ συνέχεια τοῦ πολέ-
μου σήμερον ὅτε τὸ κεντρικὸν ταμεῖον, κατὰ
γενομένην δῆλωσιν τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, μολίς
θὰ ἔχῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας 2 1/2 εκατομμύρια
ἅτινα δὲν ἐπαρκοῦν οὔτε δι' ὀλίγων ἡμερῶν
συντήρησιν τοῦ στρατοῦ, ἀποβαίνει ἐντελῶς ἀ-
δύνατος. Ἐπὶ ἐξ ἡδὴ μῆνας ὁ στρατὸς ταλαι-
πωρεῖται στερούμενος τῶν πάντων καὶ ἐναγω-
νίως ἀναμένει τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης
ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὡς
ἐγκατέλειψεν ἀπροστατεύτους καὶ ἐστερημένους
πάσης ὑλικῆς συνδρομῆς, οἱ ἀτυχεῖς Θεσσαλοὶ
ἐπὶ τέσσαρας μῆνας περιφέρονται τῇδε κάκεισε
ἄστεγοι καὶ ἀνυπόδητοι καὶ εὐχονται νὰ ἴδωσι
ταχέως ἀνατέλλουσαν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ
δινηθῶσι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἀτιμασθεῖσαν
πατρίδα των. Ἡ δὲ κυβέρνησις ταχθεῖσα φρου-
ρὸς τῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους, ὡς ἔχουσι νῦν
τὰ πράγματα, δέον ταχέως νὰ ἀγάγῃ εἰς πέρας
τὴν λῆξιν τοῦ ἀγῶνος, ἵνα καὶ ὁ ἑλληνισμὸς
σύμπας ἀπαλλαγῇ τῆς δεινῆς καταστάσεως καὶ
τὸ Κράτος δυνήθῃ νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ἐσωτε-
ρικὰ αὐτοῦ πράγματα. Ἡ συνέχεια τοῦ πολέ-
μου ἀποτελεῖ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ φρονήμα-
τος καὶ τῶν διαθέσεων τῆς κυβερνήσεως ἀληθὴ
παραφωνίαν ἀξίαν ἐπικρίσεως καὶ ἐπιζημίον.

Ὅταν ὁ πόλεμος ὑπέσχετο νὰ δοῦν τὰ ἑλλη-
νικὰ ὅπλα καὶ ὁδηγήσῃ τὸν στρατὸν πέραν πρὸς
τὰς Μακεδονικὰς πεδιάδας, ἐκείνοι εἰς οὓς ἔλα-
χεν ὁ κλῆρος νὰ συνεχίσωσι τὰ ἔργα τῶν ἡρώων
τοῦ 21, τὸν ὠδήγησαν εἰς τὴν κατασχύνην καὶ
τὸν ἔτρεψαν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Τὸ μέλλον θὰ
κρίνῃ τίς ὁ ἀληθὴς ἐνοχὸς τῆς ἐθνικῆς ταύτης
συμφορᾶς. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀρνούμεθα ἐκ τούτου δυ-
νάμεις καὶ πεποιθήσιν. Καὶ ἐν ἣ εὐρίσκεται σή-
μερον καταστάσει ὁ στρατὸς δὲν θεωρεῖται ἡτ-
τηθεὶς.

Πῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡττημένος ὁ στρα-
τὸς τῆς Ἡπείρου, ὅστις προήλασε νικηφόρως
μέχρι τῶν πυλῶν τῶν Ἰωαννίνων;

Πῶς δύναται νὰ μὴ θεωρῇται γενναῖος ὁ στρα-
τὸς ὅστις ἐτρόμαξεν εἰς τὸ Ρεβένι καὶ ἀλλαχοῦ
τοὺς Τούρκους;

Οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀρχηγεῖς τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ
ἐπαίρονται διὰ τὴν νίκην των. Αὐτὸς δὲ ὁ πολὺς
Σεῖρουλάχ διαλεχθεὶς κατ' αὐτὰς με πρόσωπον

διελθὼν ἐκ Λαρίσσης ἐδήλωσεν ὅτι, μετὰ τὴν
μάχην τοῦ Ρεβενίου ὅπου ἡ ταξιαρχία Σμο-
λένσκι κατενίκησε καὶ ἐθράμβευσε, τὰ τουρκικὰ
στρατεύματα εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ ποινικοῦ ὄν-
τος αὐτὸς ὁ Σουλτάνος δὲν ἤθελε δυνήθῃ ἐμφα-
νιζόμενος εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ μεταβάλλῃ εἰς
θάρος. Ἐνῷ δὲ τιαυτὴ ἦτον ἡ κατάστασις
τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων τὰ ἑλληνικὰ ὑ-
πεχώρουν καὶ ὑπεχώρου.

Τούλαχιστον ἀπὸ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἐξάγο-
μεν μόνον τὴν παρηγορίαν ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ
πολεμήσωμεν μετ' ἄλλους κυβερνήτας καὶ ἀρχη-
γούς καὶ νὰ περιαγάγωμεν ὑπερήφανον τὴν ἑλ-
ληνικὴν σημαίαν ἀνὰ τὴν Ἡπείρου καὶ τὴν Μα-
κεδονίαν. Ἴσως εἰς τὸ μέλλον ἀντλοῦντες δυ-
νάμεις ἐκ τοῦ παρελθόντος ἐπανορθώσωμεν τὴν
συμφορὰν καὶ προσάψωμεν νέον γόητρον εἰς τὸ
ἑλληνικὸν ὄνομα.

Κύριε Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου»

Εἶδα νὰ δημοσιεῖται ἐν τῇ ὑφ' ὑμῶν ἐκδο-
μένῃ ἐφημερίδῃ πολεμικὸν ἡμερολόγιον τῆς ἐν
Ἡπείρῳ δράσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀλλ'
ἐπειδὴ μοῦ κάνει κακὸ ἡ ἀνάγνωσις παντός,
ὅπερ μοι ἀναμιμνήσκει τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀ-
πέφυγα νὰ τὸ ἀναγνώσω, ἐπομένως ἀγνοῶ πᾶν
ὅτι ἐγράψατε. Δυστυχῶς χωρὶς νὰ θέλω ἐπίσης
τὸ μάτι μου εἰς τὰς τελευταίας γραμμὰς τῆς
τρίτης στήλης τοῦ ὑφ' ἀριθ. 210 καὶ ἀπὸ 1ης
τρέχοντος «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου» καὶ ἀνέγνωσα
τὰ ἐπόμενα, ἅπερ καθὼς περιορισθεὶς εἰς τὴν ἀ-
ναφερομένην σκηνήν, δὲν δύναμαι, ἢ νὰ δια-
ψεύσω χάριν τῆς ἀληθείας :

«Αἱ δύο ταξιαρχίαι εἶχον ἀρχηγούς Σουλιάτας...
«Ἡ μία ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Χ. Μπό-
τσαρη, ὅστις εἰσβαλὼν διὰ τῆς γεφυρᾶς ἔστησε τὴν
ἐξέδραν του εἰς Χανόπουλον, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μέχρι
αὐτοῦ ἐγενεῖν ἡ πρώτη ὑποχώρησις εἰς Ἄρταν...»

«Μόλις δὲ εἰσῆλθον αἱ προφυλακαὶ εἰς Φιλιπ-
πιάδα, τὸ ἀρχηγεῖον, ὁ ταξίαρχος καὶ τέλος οἱ ὁδο-
ῖτες ἄλλοι ὑπεύθυνος καθήκον εἶχε νὰ στείλῃ ἅ μ. ἐ-
σ. ὡς ἱππικὸν πρὸς ἐπίσχυσιν τῶν μερῶν μέχρι Πέντε
Πηγαδίων, τὰ ὅποια οἱ χωρικοὶ ἐλθόντες εἰς τὸ Ἄρ-
αρχηγεῖον ἔλεγον ὅτι ἦσαν ἐντελῶς ἔρημα, ἢ ἀφοῦ οἱ
αἰσχυροὶ ἐδεβαίουσαν ὅτι δὲν ὑπῆρχον Τούρκοι, κατόπιν
αὐτῶν ἀνιχνευτῶν ἔδει ν' ἀποσταλῇ ἀμέσως ἰσχυρὰ
στρατιωτικὴ δύναμις μετὰ μηχανικοῦ καὶ πυροβολικοῦ
«πρὸς κατάληψιν τῶν Πέντε Πηγαδίων. Ἐδέησε τέλος
ἀμετὰ πολλὰς διαταγὰς ν' ἀποφασισθῇ ἡ ἀποστολὴ
στρατοῦ. Πότε; Τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης. Διατά-
σσεται ἡ ἀναχώρησις μιᾶς διλοχίας μόνον, ἀναστέλλε-
ται ἀμέσως ἡ διαταγὴ. Διατάσσεται ἡ ἀναχώρησις
τῆς πυροβολαρχίας Μήτσου, φορτόνονται τὰ κανόνια,
καὶ ἀμέσως νέα διαταγὴ νὰ μὴ προχωρήσῃ ἡ πυρο-
βολαρχία, καὶ ξεφορτόνονται τὰ κανόνια.

«Τέλος μετὰ πολλὰς διαταγὰς, φορτώματα καὶ ἐξ-
«φορτώματα ἀποσπάζεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ τάγματος
«Κουμουνδούρου, ὅπως καταλάβῃ τὰ Πέντε Πηγαδία».

Εἶνε ἀνακριβές, κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς
Ἡπείρου», ὅτι ὁ ταξίαρχος κ. Χ. Μπότσαρης
ἔμεινεν εἰς τὸ Χανόπουλον μέχρι τῆς πρώτης ὑ-
ποχωρήσεως, 11 Ἀπριλίου, ἢ δὲ ἀλήθεια εἶνε
ὅτι ἔμεινεν εἰς τὸ Χανόπουλον μέχρι τῆς 17
Ἀπριλίου, ἢτοι μέχρι τῆς δευτέρας ὑποχωρή-
σεως, καὶ τοῦτο παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρ-
αρχηγεῖου διατάξαντος αὐτὸν καὶ προφορικῶς τὴν
11 Ἀπριλίου νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἄρταν.

Υπεύθυνος, κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς
Ἡπείρου», διὰ πᾶν σχέδιον ἐνεργείας εἶνε μόνος
ὁ ἀρχηγὸς καὶ τὸ ἐπιτελεῖον του, οἱ δὲ ταξίαρ-
χοι εἶνε οἱ ἐφαρμοσταί, καὶ εὐθύνονται καθόσον
ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν μόνον. Διὰ δὲ τὴν βρα-

δύτητα τῆς ἐνεργείας ἀπὸ τῆς Τετάρτης (9 Ἀ-
πριλίου) μέχρι τῆς Πέμπτης (10 Ἀπριλίου),
ἥτις ἄλλως τε ἐπῆγασεν ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῆς ἀλλό-
γου διασπορᾶς τῆς 2ας ταξιαρχίας καὶ μέρους
τῆς 1ης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγεῖου καὶ τοῦ ἐπι-
τελείου του, ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν τριημέρων καὶ
τριημερίων κόπων τῆς 1ης ταξιαρχίας, ἥτις
ὑπερασπίζετο ἀπὸ τῆς πρώας τῆς 6ης Ἀπριλίου
μέχρι τῆς πρώας τῆς 9ης Ἀπριλίου, τὴν πόλιν
τῆς Ἀρτης, καὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Ἀ-
ράχθου, οὐδεὶς τῶν δύο ταξιαρχῶν εὐθύνεται.

Ἱππικόν, κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡ-
πείρου» δὲν στέλλεται ποτὲ πρὸς κατάληψιν ὀ-
ρειῶν θέσεων, καὶ δὴ στενωπῶν, ἄλλως ἢ δύ-
ναμεις τοῦ ἐν Ἡπείρῳ ἱππικοῦ μας ἀνῆρχτο εἰς
δύο μόνον ἴλας, καὶ μετὰ δύο ἴλας οὔτε πεδινὴν
θέσιν δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς σωμα-
τάρχης.

Οὐδεὶς χωρικός, κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς
τῆς Ἡπείρου» ἀνήγγελλε ποτὲ εἰς τὸ ἀρχηγεῖον
ὅτι τὰ Πέντε Πηγαδία ἦσαν ἔρημα, διότι ἂν
συνέβαινεν τοιοῦτόν τι θὰ ἦτον περιττὴ ἡ ἀπο-
στολὴ ἀνιχνευτικοῦ σώματος.

Οὐδεὶς στρατιωτικὸς κανονισμὸς, κ. Διευθυ-
ντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου», ἐπιτρέπει τὴν
εἰσβολὴν στρατευμάτων ἐντὸς στενωποῦ, ἀνευ
προηγούμενης ἀνιχνεύσεως, ὥστε οὔτε μηχανι-
κόν, οὔτε πυροβολικόν, οὔτε ἄλλο σῶμα ἡδύ-
νατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν στενωπὸν Κουμπζάδων-
Πέντε Πηγαδίων, πρὸ ἣ κατὰ τὴν ἀνιχνεύσιν
καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ ἀσέλῃνου νυκτός.

Δὲν εἶνε ἀκριβές, κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς
τῆς Ἡπείρου», ὅτι ἐξεπέμφθησαν πολλαὶ δια-
ταγαὶ πρὸς ἀποστολὴν στρατοῦ εἰς Πέντε Πη-
γαδία, ὡς δὲν εἶνε ὡσαύτως ἀκριβές ὅτι ἀπε-
φασίσθη ἡ ἀποστολὴ ἐκείσε μιᾶς διλοχίας καὶ
τῆς πυροβολαρχίας τοῦ κ. Μήτσου, καὶ ὅτι μάλ-
ιστα ἐφορτώθησαν καὶ εἴτα ἐξεφορτώθησαν τὰ
κανόνια. Τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀποστολῆς
στρατοῦ εἰς Πέντε Πηγαδία ἔσχε τὸ ἀρχηγεῖον
καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον, διατάξαντα τὸν ἀρίκαρον
(sic) καὶ ἀδαῆ (sic) ταξίαρχον κ. Χ. Μπό-
τσαρη νὰ στείλῃ ἕνα λόχον μόνον πεζικοῦ, καὶ
τίποτε ἄλλο, ὁ δὲ ἀρίκαρος (sic) καὶ ἀδαῆς
(sic) ταξίαρχος κ. Μπότσαρης, μετέτρεψε τὴν
δεθείσαν αὐτῷ διαταγὴν πέμψας ὁλόκληρον
τάγμα πεζικοῦ ἐκ χιλίων ἐβδομήκοντα ἀνδρῶν
καὶ εἰκοσιπέντε ἱππέων ὑφ' ἑνὸς ἀξιωματικόν,
πρὸς σύστασιν καὶ τήρησιν σταθμῶν συγκοι-
νίας. Διοικητὴς τοῦ τάγματος τούτου ἦτον ὁ
ταγματάρχης κ. Κ. Κουμουνδούρος, καὶ τοῦ
ἱππικοῦ ἀποσπάσματος ὁ ἀνθυπίαρχος κ. Μπα-
ρακλῆς.

Αὕτη εἶνε κ. Διευθυντὰ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡ-
πείρου» ἡ σκελετώδης ἀλήθεια, καὶ προκαλῶ
τὸν ἀρχηγὸν κ. Μκνον, ὁλόκληρον τὸ ἐπιτε-
λεῖόν του, καὶ εἰονδήποτε ἄλλον ἀξιωματικόν
τοῦ ἐν Ἡπείρῳ στρατοῦ νὰ με διαψεύσῃ, ἐὰν
τυχὸν δὲν γράφω ἐνταῦθα τὴν ἀλήθειαν, εἶμαι
δὲ εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς
δράσεως τοῦ ἐν Ἡπείρῳ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ
ἀπὸ 6 μέχρι 17 Ἀπριλίου καὶ ποῖοι ἀκριβῶς
ὑπῆρχαν οἱ κριοὶ τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης οὐκ-
μονες.

Χ. Χρηστοδασίλης.

Σημ. «Φωνῆς Ἡπείρου» Τὴν ἀνωτέρω ἐπι-
στολὴν δημοσιεύομεν χωρὶς ἐκ τούτου ν' ἀγαι-
ρῶνται ὅσα ἐγράφησαν καὶ ὅσα θὰ γραφῶσιν ὑπὸ
τοῦ ἡμετέρου συντάκτου ὅστις ἐπίσης ἡρῶσθη

μων ἐπ' ἀγαθῷ δῆθεν (!) τῶν πολιτῶν καὶ νῦν ζητεῖ καταστροφὰς εἰς τὰ παράλια τῆς Ἡπείρου· πόλεμος γίνεται πρέπει νὰ γίνη καὶ νταβατοῦρι ἀπὸ τὰ πολεμικά· νὰ ρίξουν μερικάς βολὰς, νὰ καταστρέψουν ὅσας δύνανται χριστιανικὰς περιουσίας καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἀδιάφορον ὅποιον ἔσται.

Ὅντως τὴν προηγουμένην ἡμέραν (10 Ἀπριλίου) ὁ στόλος ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ «Γεωργίου», «Κίχλας» καὶ «Εὐρώτα» καὶ τινων τορπιλοβόλων ἀπέπλευσεν ἐκ Λευκάδος καὶ προσωρμίσθη εἰς Μπούρτον καὶ διὰ 15 βολῶν τὰς ὁποίας ἐρρίψε κατέστρεψεν ὅ,τι κτίριον ἢ ἄλλο τι ὑπῆρχεν εἰς τὴν παραλίαν Μπούρτου ὃ δὲ διοικητὴς τοῦ στόλου ἐτηλεγράφηκε ὅτι κατέστρεψε τοὺς ἐκεῖ ὑπάρχοντας στρατώνας καὶ ὕλικά πολέμου, ἐνῶ οὕτε στρατώνες, οὕτε πολεμοφόδια, οὕτε ζωοτροφία, οὕτε ἔχνος στρατοῦ ὑπῆρχεν. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶνε πλήρης ἡ κωμωδία καὶ εὐχαριστήρη καὶ ὃ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργός, ὅστις ἐξέδωκε τὴν περίφημον διαταγὴν καλὸν ἦτο νὰ τηλεγραφηθῶν ὅσα ἐτηλεγραφῆθησαν.

Περὶ τὴν 5ην ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας κατέπλευσεν ὁ στόλος εἰς Κέρκυραν ὅπου ἔγινε μεγάλο πατιρντί. Ὁ πάντοτε ζωηρὸς καὶ εὐγενὴς Κερκυραϊκὸς λαὸς ἠθέλησε νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν τοῦ πρὸς τὸν στόλον ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ πολεμικῆς δράσεως πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἡπείρου.

Τὴν πρωΐαν τῆς 11ης Ἀπριλίου ἀπῆρξεν ὁ στόλος ἐκ Κερκύρας καὶ κατέπλευσεν εἰς Ἀγίους Σαράντα ὅπου τὰ ἔκαμε θάλασσα. Πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν ἐκθεσιν τοῦ στολάρχου καὶ ἐπιστολὴν τοῦ ἐφημερίου Ἀγίων Σαράντα.

Ἡ ἐκθεσις τοῦ στολάρχου ἔχει ὡς ἐξῆς:

Παρατάχθημεν εἰς γραμμὴν μετώπου καὶ ἤρχισαμεν πυροβολοῦντες «Μετὰ βολὰς 2 ὥρων εἶδομεν πυρκαϊάν» νὰ ἐκτείνεσθαι εἰς τὴν πόλιν (!) καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀποθήκην ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦσαν τὰ πολεμοφόδια (2). Πρὸς τοῦτοις ἀκόμη εἶδομεν καὶ 600 Τούρκους στρατιώτας ὑπὸ ἑνα Τούρκον ταγματάρχην, οἱ ὅποιοι ἐφύλασσον τὴν ἀποθήκην, νὰ τρέχουν καὶ νὰ καταφεύγουν ἐντὸς τοῦ φρουρίου τῶν Ἀγίων Σαράντα. Ἐξηκολούθηταμεν πυροβολοῦντες ἕως τὴν μεσημβρίαν, ἰσότης ἐκάμαμεν ἀπόβασιν ναυτικοῦ ἀγῆματος ὑπὸ τὸν ὑποπλοίαρχον κ. Γούδαν, τὸν ἡμέτερον ὑπασπιστὴν ἀνθυποπλοίαρχον κ. Τσουκαλᾶν καὶ τοὺς σηματοφόρους Μάτσαν, Ζώραν καὶ Λιόλιον πρὸς ἐμπρησμόν τοῦ ὑπολειπομένου ὕλικου καὶ τῆς ἀποθήκης. Τὸ ἀποβατικὸν ἀγῆμα προστατεύομεν ἀπὸ τὰ πλοία μας βάλλοντα διὰ τῶν μυδραλλιοβόλων τῶν ἐξῆλθεν ἔξω, κατέλαβε τὰς λοφοσειράς κατὰ γραμμὴν ἄνωθεν τῆς πόλεως, περιεκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ ἔθεσε πῦρ παντοῦ εἰς τὰ κτίρια καὶ τὰς ὑπολειφθείσας καὶ μὴ ἀποτεφρωθείσας ἀποθήκας (3). Οἱ 600 Τούρκοι οἱ ὅποιοι εἶχον καταφύγει εἰς τὸ φρούριον ἤρχισαν πυροβολοῦντες ἐκείθεν, ἀλλὰ τὸ ἀποβατικὸν ἀγῆμα ἐντὸς ὀλίγου τοὺς ἔκαμε νὰ σιγῇσιν. Τὸ πῦρ ἐξηκολούθησε μὲν καὶ πάλιν, ἀλλ' ἀραιότερον.

Ἐκ τῶν Τούρκων πόσοι ἐφονεύθησαν εἶνε ἄγνωστον. Τὸ μόνον ἀσφαλὲς εἶνε ὅτι ἐπῆλθον μέγισται καταστροφαί, διότι ἐνῶ κατ' ἀρχὰς τὸ πῦρ ἦτο πυκνόν, βοαδύτερον ἤρχισε νὰ γίνεσθαι ἀραιότερον.

Ἐκ μίας ὁδοῦς μύδρου ἐφονεύθησαν 3 Τούρκοι στρατιῶται, ἐκ τῶν ἡμετέρων δὲ ἐπληρώθησαν δύο ναῦται.

Ἀπαντες οἱ κάτοικοι χριστιανοὶ ἀνερχώμενοι εἰς 50 καὶ τινες γυναῖκες κατέφυγαν ἐντὸς οἰκίας ἐπὶ τῆς ὁποίας ὕψωσαν λευκὴν σημειάν διὰ νὰ μὴ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτῆς, τὸ ὅποιον καὶ πράγματι ἐπράξαμεν. Ἀπαντας τούτους μετεφέραμεν εἰς Κέρκυραν.

Ἐντὸς τῆς ἀποθήκης τῆς ὁποίας ὑπῆρχον τροφαὶ καὶ πολεμοφόδια ὑπῆρχεν ἐπίσης καὶ μεγάλη ποσότης ἀλευρών, τὴν ὁποίαν κατεστρέψαμεν.

Ἡ πόλις τῶν Ἀγίων Σαράντα καίεται.

Ἀπεστείλαμεν τὸν «Εὐρώτα» διὰ νὰ περιπολῇ τὰ παράλια τῆς Πρεβέζης.

Τὴν πρωΐαν ἐὰν δὲν λάθωμεν ἄλλας διαταγὰς θὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν Λευκάδα.

Ἡ δὲ τοῦ ἐφημερίου Κερκύρας πρὸς συγγενῇ αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἦν δημοσιεύομεν χάριν τῶν μνημονευομένων γεγονότων ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἐν ΚΕΡΚΥΡΑ τῇ 15 Ἀπριλίου 1897

Περισπεύδατέ μοι συμπεθέρε καὶ ἐν Χριστῷ

(1) Πόλις δὲν ὑπάρχει εἰς Ἀγ. Σαράντα οὕτε ἐπιτρέπεται ἡ ἀνέγερσις οἰκῶν μόνον μαγαζεῖα ὑπάρχουν.

(2) Πολεμοφόδια οὐδὲν ὑπῆρχον μόνον σάκκοι τινὲς ἀλευρών.

(3) Αἱ ἀποτεφρωθείσαι ἀποθήκαι περιεῖχον ἐμπορεύματα μεγάλης ἀξίας ἀνήκοντα ἅπαντα εἰς χριστιανούς ἐμπόρους, οἵτινες κατεστράφησαν καὶ εὐρίσκονται νῦν εἰς Κέρκυραν μόνον αἱ οἰκοδομαὶ εὐτελοῦς ἀξίας ἀνήκον προσωπικῶς εἰς τὸν Σουλτάνον.

συνάδελφε ἅγιε Οἰκονόμει Παπᾶ κύρ Ἀναστάσιε σὺν τῷ Χριστῷ ἀνέστη! τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμω ὑμῖν τε καὶ τῇ ὑμετέρᾳ οἰκογενεῇ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας μου.

Τῇ τε θεῇ συνᾶρσει καὶ δι' εὐχῶν σας καλῶς μέχρι τοῦδε ἔχομεν μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Δημητρίου ὅστις σᾶς προσκυνεῖ διὰ τῆς φιλικῆς μου ταύτης ἐκθέτῃ πρὸς ὑμᾶς, Ἀγαπητέ μοι συνάδελφε, τὴν αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον ἐνταῦθα ἀφίξιν μου· ἐφημερίος διατελὼν ἐν Ἀγίοις Τεσσαράκοντα ὡς γινώσκετε ἐκ τῶν προτέρων, ἐλειτούργισα τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ἐψάλλον τὸ ἐσπέρας μετὰ τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν τὴν ὥς ἀνέκαθεν ἀγρυπνίαν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἁγίων τοῦ Κυρίου ἡμῶν παθῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς μεγάλης ἐβδομάδος τὴν κατανυκτικωτάτην ἀκολουθίαν. Τὴν Μεγάλην Πέμπτην τὴν πρωΐαν ἐλειτούργησα, κατὰ δὲ τὰς δέκα ὥρας τουρκιστὶ ἀνεγνώσαμεν τὰ δώδεκα ἱερὰ Εὐαγγέλια. Τὴν δὲ Μεγάλην Περσικὴν θλιβεράν ἡμέραν τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου, διὰ τὴν ἐκ διαφόρων μερῶν συρροὴν Τούρκων ἐθελοντῶν εἰς Ἀγίους Τεσσαράκοντα καὶ τῆς τύβης τοῦ ἀπείρου χριστιανικοῦ λαοῦ, οἵτινες πανταχόθεν τῶν χωρίων τῆς Ἡπείρου εἶχον συρρεύσει μετὰ τῶν φορητῶν ζώων τῶν πρὸς μεταφορὰν εἰς Ἰωάννιναν καὶ Δέλβινον τῶν ἀλεύρων καὶ κριθῆς τοῦ στρατοῦ, ἀνεγνώσαμεν λίαν πρωὶ τὰς μεγάλας ὥρας· ἐξελθὼν τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἀπόλυσιν μετέβην εἰς τὸ Αὐστριακὸν Πρακτορεῖον ὅπου διέμενον ἡμῖς περὶ τοῦ ὥραν. Προσεγγιζόντων τῶν ἐλληνικῶν θωρηκτῶν τοῦ «Μιαούλη» δηλονότι, «Γεωργίου», «Εὐρώτα», «Κίχλης» καὶ δύο τορπιλοφόρων, ἅπαντες ἐνομίσαμεν ὅτι ἦσαν εὐρωπαϊκὰ θωρηκτὰ πρὸς κάθ' ἀσφάλειαν τῶν Ἡπειρωτῶν χριστιανῶν ἀποσταλέντα· αἴφνης ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως ἐκτοξευθεῖσα ἡ πρώτη βόμβα ἐντὸς τῆς θαλάσσης συρίζουσα κατέπεσεν, καὶ ἐνέβλεν ἅπαντας ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ὀθωμανοὺς μπηδὲς ὑπαλλήλους εἰς μέγαν φόβον· ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ τρόμου οἱ ἀνθρωποι τῆδε κἀκεῖσε, οἱ μὲν Ὀθωμανοὶ διηυθύνθησαν διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ πρὸς τὸ Δέλβινον, οἱ δὲ χριστιανοὶ τρέμοντες ὡς λαγῶι ἐντὸς τοῦ αὐστριακοῦ πρακτορείου κατεφύγομεν· ἤρχισαν ἀκολουθῶς ἄλλεπάλληλοι βομβαρδίσμοι ἐκ τῶν εἰρημένων ἐλληνικῶν θωρηκτῶν καὶ ἄλλοτε μὲν αἱ βόμβαι ἐρρίπτοντο πρὸς τὸ Λυκούριον καὶ τὴν παναρχαίαν μονὴν τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ὅπου ὁ τουρκικὸς στρατὸς εἶχεν ὠχυρωθῇ, ἄλλοτε δὲ μετ' οὐδὺν καὶ σφυρισμὸν κατέπιπτον ἐπὶ τῶν διαφόρων καταστημάτων τοῦ λιμένος· ἐμένομεν δὲ τρέμοντες καὶ κρυπτόμενοι ὡς ποντικοὶ εἰς τὰ ἐνδοτέρω δωμάτια τοῦ πρακτορείου· διότι ὁ κρότος ἀφ' ἐνός τῶν βυμβῶν τῶν ἐκσπενδονιζομένων ἐκ τῶν θωρηκτῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ χαλαζήδον πυροσφοροῦσαι σφαῖραι τῶν μαρτινίων τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ διήρχοντο περίξ ἡμῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Τότε, Ἀγαπητέ μοι συμπεθέρε, ὁ καλὸς σου Παπᾶς ἀτρόμητος ἰστάμενος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κινδύνου ἐνεθάρρυνον πάντας τοὺς μετ' ἐμοῦ ἐνορίτας μου ἐμπόρους, ναῦτας, παντοπώλας, ξενодоῦχος, ἀχθοφόρους καὶ λοιποὺς ἐμένομεν κατ' ἐντολὴν τοῦ πράκτορος εἰς τὸ μπαλκόνιον (ἡλιακὸν) τοῦ πρακτορείου, ἵνα μακρόθεν μετ' ἰδῶσιν οἱ ναύαρχοι τῶν διαλειφθέντων ἐλλ. θωρηκτῶν, καὶ μὴ βομβαρδίσωσι καθ' ἡμῶν τῶν χριστιανῶν καὶ καταστρέψωσιν ἡμᾶς ἅπαντας· ἐνῶ ἐσσεκόμην εἰς τὸ μπαλκόνιον ἀφ' ἐνός μὲν μετ' ἡμῶν αἱ σφαῖραι τῶν Ἀλβανῶν Τούρκων, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ ἐλληνικαὶ βόμβαι τῶν θωρηκτῶν ἰστάμην δὲ ἀτρόμητος, διότι ἀπεφάσισα μᾶλλον ν' ἀπωλεσθῶ ἐγὼ κατὰ τὴν κινδυνώδη ἐκείνην περίστασιν παρά ἑκατὸν πενήτην κατὰ περίπου χριστιανῶν ὅπου διέμενον κρυμμένοι ἐν τῷ πρακτορείῳ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βομβαρδισμὸς ἀενάως ἐπαναλαμβάνομενος κατέρριπτε τὰ διάφορα κτίρια τῶν καταστημάτων, λίθοι δὲ συντριβόμενοι καὶ κέραμοι ἐπιπτόντες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν, πρὸς ἀποσώθην τοῦ κινδύνου ὑψώσαμεν εἰς τὴν προκυμαίναν δύο λευκὰς σημαίας καὶ μίαν λέμβον ἀπεστείλαμεν πρὸς

τὸν «Εὐρώταν» ὅστις ἦτο ἀραγμένος πλησίον στερον, διευθυνομένην ὑπὸ τεσσάρων εὐρώτων ναυτῶν, ἀλλὰ μία βόμβα μετὰ πύργον ἐρρίψθη πλησίον τῆς παρ' ὀλίγον τὴν ἐβόησεν αὐτὰν· τότε ἐγὼ διὰ νὰ σώσω τοὺς ἐν τῷ πρακτορείῳ τρέμοντας χριστιανούς, διότι πυρκαϊὰ ἐξερράγη ἐκ τῶν πλησίων καταστημάτων, ἐλαβὼν τὸν τίμιον Σταυρὸν τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους εἰς τὰς χεῖρας, ἐμβῆκα εἰς ἄλλην λέμβον διευθυνομένην ὑπὸ δύο κωπηλατούντων ναυτῶν καὶ ἐνός νέου σηματοφόρου ὀρθίου ἰσταμένου, μεταβίνομεν ἀτρόμητοι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὸν «Εὐρώτα» καὶ ἐνῶ ὁ πυροβολισμὸς τῶν Ἀλβανῶν ραγδαίως ἐπιτετε κατ' ἡμῶν. Εὐτυχῶς οὐδεμία σφαῖρα ἐπέτυχεν ἡμῶν, ἐκτὸς μόνον μία διὰ τῶν φορεμάτων καὶ τῆς ἐπιερμίδος ἐνός ναύτου διήλθεν ἀνευ βλάβης· τινὸς ὡς ἐκ θαύματος διεσώθημεν διὰ τῆς προστασίας τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους καὶ τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων. Εἰσήλθομεν δὲ εἰς τὸ θωρηκτὸν «Εὐρώτα» μετ' ὅτι εἶχομεν φορεῖς ἐγκαταλείψαντες τὰ πάντα ἐκ τοῦ φόβου· μετ' ἐδέχθησαν ἀσμένως ὅτε ναύαρχος καὶ οἱ στρατιῶται καὶ ἀφ' οὗ τοὺς ἠυλόγησα καὶ ἡσπασθῆν αὐτοὺς κατὰ καθήκον μᾶς ἐπεριποιήθησάντες τὸ δέον, ἀκολουθῶς ἐξέθεσα τῷ ναυάρχῳ τὸν κίνδυνον τῶν χριστιανῶν· ἐβγαλὼν τὰς λέμβους καὶ ἱκανοὺς στρατιώτας καὶ ἔφερον ἅπαντας τοὺς Σαραντήτας εἰς τὰ πλοία· πλὴν καὶ ἐντὸς τοῦ «Εὐρώτα» ἰστάμενος κατελήφθη ὑπὸ φόβου διὰ τὸν πόλεμον ὅπου ἤρχισαν οἱ Ἀλβανοὶ κατὰ τῶν πλοίων καὶ ἰδίως τοῦ «Εὐρώτα»· διότι εἰς τοὺς συνεχεῖς πυροβολισμοὺς τῶν Τούρκων τοῖς ἀντεπεκρίνοντο οἱ Ἕλληνες διὰ τῶν τηλεβόλων καὶ τοῦ γκρά· ἐνεκα δὲ τοῦ φόβου κατέβην εἰς τὸ κάτωθεν πᾶτωμα τοῦ θωρηκτοῦ, περὶ δὲ τὴν δεκάτην ὥραν τουρκιστὶ ἀφίχθημεν ἅπαντες εἰς Κέρκυραν ὅπου μένομεν μέχρις ὅτου σωθῶσιν αἱ ἀμαρτίαι μας ἐν ἄκρᾳ ἀπειρίας· διότι εἰσέτι προστασία τις ὡς προσφύγων δὲν μᾶς ἐδόθη καὶ ὁ Θεὸς εἶδε τὴν περαιτέρω τύχην μας, ἀδημονοῦμεν δὲ ὅχι μόνον διότι ὑστερούμεθα τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ διότι ἀγνοοῦμεν πῶς ἔχουσιν αἱ ἀτυχεῖς ἡμῶν οἰκογένειαι τὰς ὁποίας ἐγκαταλείψαμεν ἀπροστατεύτους. Ἐνταῦθα ἀφίχθεις, συμπεθέρε μοι, οὐδένα ἄλλον προστάτην εὖρον εἰμὴ τὸν ἐκ Μανδουκίου τῆς Κερκύρας ἐλαβέστατον Παπᾶ Σπυρίδωνα Καταπόδην, ὅστις με φιλοξενεῖ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα εἰς τὸν εἶκον τοῦ εἰς τὸν ὅποιον ἐφ' ὅρου ζωῆς μου εὐγνωμονῶ, διότι εἰς τὴν Κέρκυραν εὐρίσκονται καὶ πολλοὶ Ἡπειρώται ἱερεῖς ἀλλὰ οὐδεμίαν συμπάθειαν ἔλαβον ὑπὲρ ἐμοῦ· ἄς εἶνε καλὰ πολλοὶ εὐσεβεῖς καὶ φιλόπτωχοι Κερκυραῖοι· ἐλαβὼν οἶκτον εἰς τὰ δεινὰ μου καὶ πολυειδῶς με ἐπροστάτευσαν. (ἀκολουθεῖ)

ΔΙΑΦΟΡΑ

Μετὰ χαρὰς εἶδομεν διορισθέντα σχολάρχην ἐν Ἀστακῷ τὸν φίλον κ. Ἰω. Νικολαΐδην πρῶτον τοῦτον. Ἐπίσης διορίσθη εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ σχολαρχεῖν ὁ λογίος φίλος καὶ συγγραφεὺς κ. Διημ. Σάρος καὶ εἰς τὸ ἐν Καλλιμεριάνοις ὁ φίλος κ. Διογ. Χαρτίων. Ἀπαντας συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας εὐχόμενοι ταχὺν προαγωγὴν.

— Ἀνεχώρησεν ἐπανερχώμενος εἰς Ζάκυνθον ὁ αὐτὸς ἐργαστασιάρχης κ. Α. Χατζής.

— Γυμνασιάρχης Μεσολογγίου διορίσθη ὁ κ. Μιχ. Πανταζής πρῶτον γυμνασιάρχης Ἰωαννίνων· ἐπὶ αὐτοῦ εἶνε ὁ κ. ὑπουργὸς διὰ τὸν διορισμὸν τοῦτον· ἀλλ' εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ κ. Πανταζής δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δεχθῇ θέσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις· ὥστε μᾶλλον ἐγένετο πρὸς δικαιολογίαν ὅτι διορίζονται οἱ ἱκανοὶ λόγοι. Ἀπὸ εἰς Ἀθήνας ὑπάρχουν τόσαι θέσεις ἡδύνατο νὰ οἰκονομηθῇ καὶ μία διὰ τὸν κ. Πανταζή.

— Ἐκ τάντας διήλθε μεταβάντων εἰς Τσαλαπλάϊν ὁ κ. Γεωργ. Στεφρίδης.

Β. Α. Η. Δ. Ο. Ε. Σ. Τ. Εὐχαριστοῦμεν διότι ἐμβάσαντο συνδρομὴν εἰς ἀδελφοὺς Χαΐτα. — Α. Δ. Α. Ρ. Α. καὶ Μ. Ζ. Δ. Α. Ο. Ρ. Ο. Ν. Συνδρομὰς ἐλάβομεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν· γράφομεν ἰδιαίτερος. — Ἰω. Π. Σ. Ε. Ρ. Ε. Ν. Ο. Ν. Θὰ σᾶς γράψωμεν. — Γ. Π. Κ. Α. Ρ. Α. Μ. Α. Δ. Α. Τ. Α. Ν. Ο. Ν. Δελτάριόν σας ἐλήφθη· ἐλπίζομεν νὰ προθυμοποιηθῶσιν οἱ συνδρομηταὶ εἰς ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς των.

Παρακαλοῦνται θερμῶς ἅπαντες οἱ συνδρομηταὶ νὰ μᾶς ἐμβάσωσι τὴν συνδρομὴν των καὶ νὰ μὴ ἀναμένουν ἄλλας ἰδιαίτερας παρακλήσεις.